Parallelsessie Informatie en Ontmoeting, 8 april 2021
Ondermijning
Samenvattend verslag

Aanwezigen

Voorzitter:	de heer I. Tekir
Raadsgriffie:	mevrouw E. van Bekhoven
Fracties:	Stadsbelang-Democraten Gorinchem-CDA-PvdA-SGP/ChristenUnie - VVD-D66-SP-GroenLinks-Gorcum Actief-Fractie van Maaren
Portefeuillehouder:	mevrouw R. Melissant-Briene
Ambtelijk:	mevrouw S. Katsikas, de heer R. de Ron
Notulen:	notulistenbureau Leeuwenburgh-Vendrig

Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen hartelijk welkom.

Portefeuillehouder Melissant leidt de bespreking kort in. Ondermijning is een belangrijk onderwerp en heeft een belangrijke plek in het IVP. In de presentatie die volgt wordt helder gemaakt wat ondermijning is en wordt ingegaan op ondermijning in relatie tot Gorinchem en de rol die de raad hierin speelt. In het vervolgtraject wordt gedacht aan een aparte sessie waarvoor hoogleraar Pieter Tops zal worden uitgenodigd. Ondermijning raakt iedereen. Soms is het nodig dat de burgemeester op basis van feiten een vergunning weigert of een pand sluit. Als mensen zich daarover melden bij de raad kunnen raadsleden contact opnemen om te horen waarom een bepaald besluit is genomen, want ondermijning speelt ook in Gorinchem.

Ondermijning

Het college wil de raad informeren over de aanpak van ondermijning. Ondermijning is als prioriteit opgenomen in het Integraal Veiligheidsplan. Daarnaast is in maart het Plan van Aanpak Ondermijning 2021-2022 vastgesteld.
Tijdens deze bijeenkomst wordt de raad op hoofdlijnen bijgepraat en geïnformeerd over (de aanpak van) ondermijning.

Mevrouw Katsikas verzorgt een presentatie (beschikbaar op iBabs). Zij geeft aan dat er een begin is gemaakt met de ondermijningsaanpak. Daarbij is gekeken welke onderwerpen een plek hebben gekregen in het IVP. Ondermijning heeft de prioriteit. De doelstellingen zijn opgenomen. In het IVP zijn recent de eerste stappen gemaakt. Het plan van aanpak ondermijning is aan de raad gestuurd. Zij wijst op bewustwording bij de ambtelijke organisatie omdat deze mensen als eerste te maken krijgen met ondernemers en inwoners. Weten ambtenaren wat ondermijning inhoudt en waar zij op moeten letten? Er wordt steeds meer wetgeving gemaakt om te kunnen optreden tegen ondermijning. Dit wordt vertaald naar de lokale regelgeving. De onderwereld maakt gebruikt van de bovenwereld met al haar faciliteiten.
Zij geeft aan dat er een filmpje is gestuurd aan de raad wat zij aanbeveelt omdat dit een beeld geeft van wat er in Gorinchem speelt. De nulmeting is recent afgerond. Bij openbare orde komt binnenkort een beleidsmedewerker die specifiek ondermijning in het takenpakket krijgt.

De heer De Ron vervolgt de presentatie. Hij is sinds 1 maart jl. aangesteld als teammanager Veiligheid en Toezicht. Bij ondermijning moet gedacht worden aan het gebruiken of misbruiken van een horecavergunning. Er worden constructies bedacht om geld wit te wassen. Bij speelautomaten worden leningen afgesloten tegen 0% rente. De burgemeester kan in dergelijke gevallen besluiten om de Wet Bibob van toepassing te

verklaren. Ook bij subsidieverlening moet gekeken worden of de partij waaraan subsidie wordt verleend een partij is waar de gemeente zaken mee wil doen. Het mogelijk maken van allerlei initiatieven is goed zolang er voldoende awareness is om misbruik tegen te gaan. Bij misbruik in het geval van vastgoed kan worden gedacht aan illegale prostitutie, druglabs, hennepteelt, mensenhandel. Hierbij kan sprake zijn van bewust of onbewust faciliteren.
Hij wijst op het tegengaan van seksuele uitbuiting. Het beleid met betrekking tot mensenhandel komt richting de raad. Dit wordt regionaal opgemaakt. Voor 1 januari 2022 wordt dit van toepassing. Bij zorgfraude zijn nog geen signalen gekomen, maar er moet wel oog voor gehouden worden. Ondermijning raakt eigenlijk alle beleidsterreinen.
Belangrijk speerpunt is bewustwording creëren bij raad, college en binnen het ambtelijke apparaat. Geen malafide ondernemers binnenhalen.
Hij gaat in op enkele praktijkvoorbeelden. Het bedrijventerrein Spaanse Polder telt op papier ongeveer 1.100 bedrijven, maar gebleken is dat er ook heel veel niet geregistreerde bedrijven zijn. Ook voor Gorinchem is de automotive branche genoteerd als aandachtspunt.
In het kader van drugscriminaliteit toont hij een foto van een recente vangst waarbij een enorme hoeveelheid harddrugs, softdrugs, geld en telefoons in beslag is genomen.
Vervolgens is een last onder dwangsom opgelegd voor het handelen op straat.
Hij wijst op basis op orde, beleidsregels en beleidsstsukken op orde, de APV ondermijningsproof maken. Een aantal artikelen uit de APV wordt nog voorgelegd aan de raad. Interne en externe bewustwording, een weerbare ambtelijke organisatie blijft belangrijk. In gesprek gaan met woningcorporaties en ondernemers. Lokaal ondermijningsoverleg, controles, samenwerking met het RIEC. Als er heel veel kappers zijn, is het de vraag of er sprake is van heel veel klandizie of is er iets anders aan de hand.
In Gorinchem zijn veel bedrijven voor opslag, dit zijn bonafide ondernemers, maar de vraag is wat er opgeslagen wordt.
Hij schetst het vervolgproces. Over de nulmeting wordt binnenkort nader geïnformeerd. Als er weer fysieke bijeenkomsten mogelijk zijn neemt de heer Pieter Tops de raad mee in de controlerende taak. Ondermijning is ook van de inwoners van Gorinchem. Als iemand iets verdachts ziet, wordt opgeroepen om dit te melden. De raad is benaderbaar en daarmee ook kwetsbaar. Als er veel controles plaatsvinden, waarom zou dat zijn? Als er vragen zijn kunnen deze gesteld worden aan de portefeuillehouder. Het gaat om alertheid en de eigen integriteit.

De voorzitter beidt gelegenheid om vragen te stellen naar aanleiding van de presentatie.

De heer Van Mourik denkt dat het ook in kleine dingen kan zitten, ondermijnende activiteiten, agressie en intimidatie van raadsleden. Een goede onderlinge samenwerking tussen college en raad juicht hij toe. Hij vindt het een goed idee dat de heer Tops naar Gorinchem komt.

Mevrouw Alba vraagt of de gemeente kennis heeft genomen van het feit dat decentrale bestuurders per 1 januari 2021 aanspraak kunnen maken op een tegemoetkoming voor het treffen van basismaatregelen ter preventie en beveiliging van hun woning. Sinds 30 maart 2021 is er een hernieuwde handreiking integriteit van politieke ambtsdragers bij gemeente, provincie en waterschappen gepubliceerd. Zij vraagt of dit aangepast kan worden in het plan van aanpak omdat in voetnoot 11 wordt verwezen naar de verouderde versie. Zij vraagt voorts in welke mate bij de gedragscode aandacht wordt besteed voor politieke ambtsdragers en ambtenaren hoe om te gaan met vormen van intimidatie en agressie.

Zij vraagt in hoeverre de gemeenteraad wordt betrokken bij het definiëren van deze norm en de bijbehorende tolerantiegrenzen. Zij wijst op de impulsgelden vanuit Binnenlandse Zaken en vraagt hoe deze worden besteed. Benadrukt wordt dat het bewustzijn van raad,

college en ambtenarij vergroot moet worden. In het vierde kwartaal 2020 en het eerste kwartaal 2021 zijn hier gelden voor vrijgemaakt. Zij informeert hoe deze gelden ingezet zijn. Zij begrijpt dat er vanmiddag een overleg met het RIEC heeft plaatsgevonden en vraagt of er een nieuwere versie van plan van aanpak richting raad komt. Zij mist in het stuk dat ondermijning veel slachtoffers kent. Er is niets opgenomen over hulp en begeleiding van slachtoffers en vraagt of dit een punt van aandacht kan worden.

De heer De Ron antwoordt dat dit het begindocument is. De raad wordt tussentijds geïnformeerd met betrekking tot de stand van zaken. Er is oog voor slachtoffers. Bij mensenhandel staat het welzijn van de mogelijke slachtoffers voorop, er wordt altijd een hulptraject aangeboden en een koppeling tussen zorg en veiligheid. Repressief optreden daar waar het kan en moet, kijkend naar de specifieke situatie.

Mevrouw Katsikas vervolgt dat Gorinchem de Impuls gelden inzet voor bewustwording. Er is inmiddels een projectleider aangesteld. De teams krijgen toegespitst op hun behoeften een training. Een deel van het geld is ingezet voor het project adresfraude wat is gelinkt aan ondermijning (illegale bewoning en mensenhandel).

Portefeuillehouder Melissant vult aan dat de bestaande infrastructuur wordt gebruikt voor de hulp aan slachtoffers. Het voormalige veiligheidshuis heet nu zorg en veiligheidshuis. Ook in het politieoverleg is de zorgcomponent voor slachtoffers in beeld.
Met betrekking tot integriteit zijn er nieuwe codes. In de eerstvolgende Driehoek stelt zij hetgeen is opgemerkt aan de orde en vervolgens zullen de documenten geactualiseerd worden.

Mevrouw Alba vraagt wie waarvan melding doet en op welke manier daar navolging aan wordt gegeven. Zij herhaalt haar vraag hoe de raad wordt betrokken rondom de definiëring van de norm en de bijbehorende tolerantiegrenzen.

Portefeuillehouder Melissant veronderstelt dat met ambtsdragers collegeleden of raadsleden worden bedoeld. Het gaat om decentrale bestuurders. Voordat deze regeling werd aangekondigd is het onderwerp veiligheid aan de orde geweest in het college en advies gevraagd van de politie en OM. Deze adviezen zijn opgevolgd.

Mevrouw Molengraaf wijst op het voorbeeld van een gemeente die in de preventieve aanpak een koppeling legde met werken in de wijk. Het is misschien zinvoller om bij inwoners die kwetsbaar zijn voor ondermijning vanuit het Sociaal Domein preventief in te steken. Zij vraagt of dit wordt herkend en of Gorinchem hier ook oog voor heeft.

De heer De Ron antwoordt dat de beleidsmedewerker oog heeft voor de aanwas. Als mensen kunnen worden behoed voor het opgaan van het foute pad, wordt hier op ingezet. Ook het onderwijs wordt betrokken om inzet te plegen. Sexting moet qua bewustwording onder de aandacht gebracht worden. Opgenomen is dat de burgemeester de raad zal informeren over de gedragscode en alles wat daarmee gepaard gaat.

Portefeuillehouder Melissant stelt voor om hiervoor een apart onderdeel op te nemen in het plan van aanpak.

De heer Koolhoven bedankt voor het appèl met betrekking tot de bewustwording. Hij vraagt of mensenhandel een groot thema is dat speelt in Gorinchem en of dit wordt aangepakt op lokaal of landelijk niveau. Voorts informeert hij of er voldoende capaciteit is om dit aan te pakken. Hij vraagt afsluitend wie hierin de leiding neemt, de portefeuillehouder of de RIEC.

De heer De Ron antwoordt dat mensenhandel een aantal zaken omvat; seksuele uitbuiting, arbeidsuitbuiting en criminele uitbuiting. Er zijn bijvoorbeeld bepaalde seksadvertenties die

verwijzen naar Gorinchem. Dit betreft vaak mensen van Zuid-Amerikaanse afkomst die even in Gorinchem verblijven en van daaruit gaan werken in de seksbranche. Het regionale team voert hier controles op uit. Er spelen wel degelijk zaken. Er wordt gestart met een lokale aanpak van ondermijning, maar in regionaal verband wordt samengewerkt met het RIEC. Uiteindelijk wordt er gezamenlijk gekeken met de integrale partners wat de beste aanpak is. In het geval van capaciteitsproblemen wordt teruggekomen naar de raad om keuzes te maken in wat er wordt aangepakt. De burgemeester is het bevoegd bestuursorgaan. RIEC, OM, politie en professionals van het team Veiligheid en Toezicht zijn belangrijke partners. Strafrecht en bestuursrechtelijke aanpak kunnen hand in hand gaan.

Toezeggingen:
De actuele handreikingen ten aanzien van integriteit en ondermijning worden aangepast, de portefeuillehouder bespreekt dit in de Driehoek.
In het plan van aanpak wordt opgenomen hoe de portefeuillehouder de raad informeert en daarbij komt ook preventie naar voren.

De voorzitter informeert naar het vervolgtraject.

Portefeuillehouder Melissant vindt het fijn dat er enthousiasme is om met dit onderwerp verder te gaan. Er volgt een voorstel op welke momenten de raad bijeenkomt om te spreken over ondermijning. Een bijeenkomst met de heer Pieter Tops wordt hierin meegenomen.

Sluiting

De voorzitter bedankt voor de presentatie en de aanwezigen voor hun inbreng en sluit de vergadering.